

Ipari alpinista **(FEOR kód: 5399)**

MUNKAKÖR JELLEMZŐI:

Tevékenység:

Hegymászó technika alkalmazásával építési, felújítási, javítási, hibaelhárítási, tisztítási, plakátragasztási stb. feladatok elvégzése. Jellemzően a szabadban, az időjárás viszonyosságainak kitéve végzett, nagyon veszélyes munka.

Feladatai:

- felméri a munkavégzés helyszínét, jellegét, kockázatelemzést végez, mindezek alapján munkatervet készít
- beszerzi a munkavégzéshez szükséges hatósági engedélyeket, biztosítja és a helyszínre szállítja a szükséges anyagokat, munkaeszközöket
- gondoskodik a munkaterület alatti rész biztosításáról
- kijelöli az egymástól független bekötési pontokat
- az előkészített pontokon (standokon) a szakember beköti a köteleket, majd leereszkedik vagy felmászik (kötélen) a munkaterületre és rögzíti magát
- ki kell választania a szükséges anyagokat és eszközöket, a tárgyak mozgatásához meg kell határozni azok útvonalát, s elő kell készítenie a tárgyakat és a függőleges vagy vízszintes pályát a mozgatáshoz
- emberi erővel (csiga, csigasor, kézi csörlő) vagy gépi erővel (motoros csörlő, daru) eljuttatja a tárgyakat a kívánt helyre
- nyilvántartási naplót vezet az eszközök állapotáról, szavatosságáról, naponta vizuálisan és tapintással végigvizsgálja a felszerelést

Az érzékszervi funkciók közül a látás és színlátás a közúton való közlekedéskor, a

Felmerülő kockázati tényezők:

- fokozott balesetveszély
- váltakozó munkahely, gyakori utazás
- tartós kényszertesthelyzet
- szabadban végzett munka

Egészségi tényezők:

Az alkalmazás feltétele a szakmai alkalmasság.

Egészségügyi kizáró okok:

- jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- karok/ kezek/ ujjak fokozott használatát igénylő munkát nem végezhet
- fokozott figyelmet igénylő munkát nem végezhet
- zajos munkahelyen munkát nem végezhet
- fokozottan balesetveszélyes munkát nem végezhet
- szabadban munkát nem végezhet

A foglalkozás gyakorlását korlátozó egészségügyi tényezők:

- ép színlátást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- kézi anyagmozgatással járó munka végzésére nem alkalmas
- közepesen nehéz fizikai munkát nem végezhet
- együttműködést igénylő munkát nem végezhet
- nedves/nyirkos/párás munkahelyen munkát nem végezhet
- poros/füstös/gőzös/gázos munkahelyen munkát nem végezhet
- váltakozó/gyakori utazást igénylő munkahelyen munkát nem végezhet

Elvárt képességek, tulajdonságok:

- jó látás
- ép színlátás

- teljes látótér és térlátás
- jó egyensúlyérzék
- jó fizikai állóképesség és kondíció
- karok, kezek, ujjak fokozott használata
- lábak, lábfejek használata
- fokozott figyelem
- együttműködési készség

További előnyös tulajdonságok:

- problémamegoldó készség, ötletesség
- tanulási, alkalmazkodási készség
- önállóság, rugalmasság
- jó koncentrációs képesség, jó reflexek
- megbízhatóság, precízesség, megfontoltság
- jó szemmérték, kezűgyesség

A munkavállaló munkahelyére, munkájára vonatkozó részletes ismeretek

A munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II.08.) SzCsM-EüM rendelet előírásai szerinti kialakítás (menekülési utak, vészkijáratok, tűzjelzés, tűzoltás, munkahelyi hulladékkezelés, zárt munkahelyek szellőztetése, a helyiségek és terek hőmérséklete, természetes és mesterséges megvilágítás, padlózat, falak, mennyezet, tetőzet, ablakok, ajtók, kapuk, közlekedési útvonalak, veszélyes területek, rakodó rámpák, öltözők, tisztálkodó- és mellékhelyiségek, elsősegélyhelyek, pihenők, szabadtéri munkahelyek, ivóvízellátás, zaj- és rezgés elleni védelem, szabadtéri munkahelyek).

Az ipari alpinművelésbiztonsági szabályzatáról szóló 11/2003. (IX.12.) FMM rendelet részletesen ismerteti a szervezett munkavégzés keretében végzett ipari alpinművelésbiztonsági szabályait.

1. A MUNKÁLTATÓ ALAPVETŐ MUNKAVÉDELMI ÉS MUNKABIZTONSÁGI KÖTELEZETTSÉGEI

- Az Mvt. 21 §-a alapján az alpinművelésbiztonsági technika, mint veszélyes technológia, veszélyes munkahely üzemeltetését írásban kell elrendelni. (munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, kockázatelemzés, megfelelő engedélyek, pl. tűzgyújtási, beszerzése)
- Az alpinművelésbiztonsági technika módszerét úgy kell meghatározni, s a munkakörnyezetet úgy kell kialakítani, hogy az a munkavállalók és más személyek egészségét vagy biztonságát, illetve a vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse.
- A munkáltató köteles az alpinművelésbiztonsági technika irányításában szakmai gyakorlattal rendelkező munkavállalót kijelölni és igénybe venni.

- A fővállalkozó köteles az alpintechnikai tevékenység végzésének feltételeit a többi munkaadóval összehangolni.
- A munkáltató köteles az alpintechnikai módszer alkalmazása esetén a munkavégzés megkezdése előtt az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel (elmélet, gyakorlat) a munkavállalót ellátni. (Oktatást legalább évente ismételni kell.)
 - alkalmazott módszerek
 - magatartási szabályok
 - munkavégzés során használt vezényszavak
- A munkáltató által erre felhatalmazott munkairányító köteles minden munkakezdés előtt a munkavállaló alpintechnikai munkavégzésre való alkalmasságáról meggyőződni.

2. Az alpin technika személyi feltételei

- betöltött 18. életév
- legalább szakmunkás vagy középiskolai végzettség
- oktató, az ismereteket elsajátította, erről az igazolást a munkáltató kiadta
- egészségileg alkalmas, s ezt igazolja (előzetes, időszakos, munkaköri/szakmai alkalmassági vizsgálat)
- névre szóló, írásos megbízása van
- legalább alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretei vannak
- előmászást csak e tevékenységre kiképzett munkavállaló végezhet

3. További követelmények, szabályok, előírások

- a munkahely kialakításának általános szabályai
- az alpin technikára vonatkozó általános szabályok
- az alpin technika során alkalmazott felszerelések és egyéni védőeszközök használatára vonatkozó követelmények
- a munkavállaló ereszkedését és biztosítását szolgáló lezuhanásgátló rendszer kialakításának általános szabályai
- a rögzítési pontok kialakításának követelményei, valamint az ereszkedés és a kötélhasználat szabályai
- az előmászásra vonatkozó előírások

4. A Leesés elleni védelem ismeretei

Az egyéni védőeszközök ezen főcsoportja a magasból való lezuhanás megelőzésének védőeszközöit foglalja magába.

Jellemző veszélyek:

- szintkülönbség veszélye (magasság, mélység)
- test kényszerű és szokatlan helyzetéből adódó ártalmak

Fontos tudni, hogy 1 méternél nagyobb esési magasság lehetőségénél már védelem szükséges.

A védőeszközök alkalmazásának módjai és lehetőségei

A magasból való lezuhanás megelőzésének védőeszközei lehetnek:

- telepítéssel üzemeltethetők
 - kibukásgátló létrák
 - fix pihenő szintek
 - zuhanásgátló rácsok
 - védőkoriátok
 - kialakított munkaterület, podesztek

- egyéb telepített fix rendszerek
- telepítés nélkül üzemeltethetők

TELJES TESTHEVEDERZET

A teljes testhevederzet fő alkotó elemei a vállheveder, ülőheveder, combheveder, háttámasz a munkahelyzet beállításához, beállítóelemek, lezuhanásgátló csatlakozóelem, csat.

A teljes testhevederzet lehet ruhával egybeépített. Teljes testhevederzetnek minősül a mellbekötő hevederzettel kiegészített beülő hevederzet is.

A teljes testheveder mérete feleljen meg a használó személy testméretének, és ezt az állíthatóság biztosítja. Használat közben a hevederek nem mozdulhatnak el a helyzetükből és nem lazulhatnak meg önmaguktól. Az övnek szorosan a testre kell illeszkednie.

A hevederzetet szilárd ponthoz kell rögzíteni oly módon, hogy a munkavégzést ne akadályozza.

- Ipari alpinttechnikai tevékenység csak teljes testhevederzetben végezhető!
- A teljes testhevederzet bekötési pontjainál csak anyás biztosítású zárapocscs (karabíner) használható.

Munkahelyzetrendszerek

A munkahelyzet-beállító rendszerek nem a lezuhanás megakadályozására készültek, ezért önálló alkalmazásuk a magasból való lezuhanás megelőzéséhez nem elégséges megoldás.

MUNKAHELYZET-BEÁLLÍTÓ DERÉKÖV

Olyan eszköz, amely megfelelően elrendezett és összeállított elemekből áll, körülveszi a testet és a munkahelyzet-beállító rögzítőkötéllel biztosítja viselőjét a magasban végzett munka során.

Megjegyzés: A munkahelyzet-beállító derékövet egybe lehet építeni a munkaruhával.

A munkahelyzet-beállító deréköv a teljes testhevederzet egy része lehet.

MÁSZÓGÉP

Olyan mechanikus szerkezet, amely kötélnél vagy megfelelő vastagságú segédkötélhez kapcsolva terhelés alatt az egyik irányban zár, az ellenkező irányba és szabadon csúszik. Olyan záróelemmel van ellátva, amelynek az a feladata, hogy meggátolja egy különálló kötélnél vagy segédkötélnek a kicsúszását. Lényegében a mászógép van ezen a kötélnél elhelyezve. A mászógépen mindig van egy legalább 13 mm átmérőjű nyílás (lyuk) a fogantyúk és karabínerek vagy gyűrűk csatlakoztatására.

VISSZAHÚZHATÓ TÍPUSÚ LEZUHANÁSGÁTÓK

Olyan önzáró lezuhanásgátló, amely önműködően feszíti és húzza vissza a rögzítőkötetet. Az energiaelosztó elem egybeépíthető a visszahúzó típusú lezuhanásgátlóval vagy a visszahúzó rögzítőkötéllel. Visszahúzó típusú lezuhanásgátló gyári beállítású! A beállításon változtatni szigorúan tilos, mert ez a berendezés teljesítőképességét befolyásolja, a biztonságot csökkenti. Használat után tilos a hevedert feszített állapotban valahová rögzíteni!

A visszahúzó típusú lezuhanásgátlónak az energiaelnyelő végéhez csatlakoztatott karabínert a felhasználó biztonsági hevederzetének hátrészén található kikötési ponthoz kell rögzíteni. Alkalmazása esetén munkavégzést csak teljes testhevederzettel ellátott, a lezuhanásgátló eszközbe bekötött személy végezhet! Használati utasítás (tájékoztató) előírja a biztonságos rögzítési pont jellemzőit, valamint a szükséges legkisebb biztonsági távolságot a használó alatt. Ez nem más, mint a fékezési távolság plusz 1 méter, amely 1 méter magába foglalja a teljes testhevederzet elmozdulásait és a felhasználó lába és a talaj közötti biztonsági távolságot a reteszelés után.

VEZÉRELT TÍPUSÚ LEZUHANÁSGÁTÓK

Lezuhanásgátló, önzáró képességgel és vezérlési lehetőséggel. A vezérelt típusú lezuhanásgátló a használóval összekapcsolva mozog a rögzített vezeték mentén, nem igényelve kézi beavatkozást a felfelé vagy lefelé történő helyzetváltoztatás során, és automatikusan zár a rögzített vezetékre, amikor a zuhanás bekövetkezik.

Merev rögzített vezetéken alkalmazott vezérelt típusú lezuhanásgátlók

Merev rögzített vezetékből álló alrendszer, olyan önzáró vezérelt típusú lezuhanásgátló, amely csatlakozik a merev rögzített vezetékhez és a vezérelt típusú lezuhanásgátlóhoz csatlakozó rögzítőkötélhez. Az energiaelosztó elem beépíthető a vezérelt típusú lezuhanásgátlóba, a rögzítőkötélbe, vagy a rögzített vezetékbe.

Hajlékony rögzített vezetéken alkalmazott vezérelt típusú lezuhanásgátlók

Olyan hajlékony rögzített vezetékből álló alrendszer, önzáró vezérelt típusú lezuhanásgátló, amely csatlakozik a hajlékony rögzített vezetékhez és a vezérelt típusú lezuhanásgátlóhoz csatlakozó

rögzítőkötélhez. Az energiaelosztó elem beépíthető a vezérelt típusú lezuhanásgátlóba, a rögzítőkötélbe, vagy a rögzített vezetékbe.

ENERGIAELNYELŐ

A lezuhanásgátló rendszer része. Az energiaelnyelő lehetővé teszi a magasból való lezuhanás biztonságos megakadályozását minden olyan esetben, amikor azt rendeltetésszerűen használják.

ENERGIAELOSZTÓ ELEM

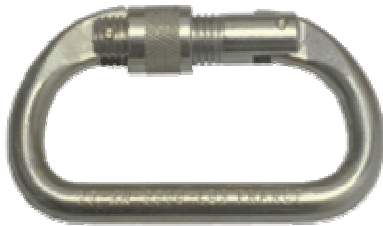
A lezuhanásgátló csatlakozó alrendszernek egy eleme. Az energiaelosztó elem beépíthető a vezérelt típusú lezuhanásgátlóba, a rögzítőkötélbe vagy a rögzített vezetékbe.

A visszahúzható típusú lezuhanásgátló tartalmazhat olyan dobot, amely a visszahúzható rögzítőkötélet fel- vagy lecsévéli, valamint visszaterelő csigát ellensúlyokkal.

CSATLAKOZÓ

A lezuhanásgátló csatlakozó eleme vagy részegysége. A csatlakozó elem lehet zárkapocs (karabiner) vagy horog.

- Horog: Csatlakozó önzáró és ön- vagy kézi rögzítésű lehetőséggel.
- Zárkapocs (karabiner): Különleges típusú horog.

Anyagok és konstrukció

Az akaratlan kinyílás csökkentése miatt a horog és a karabiner önzáró és ön- vagy kézi rögzítésű legyen. Olyan kialakításúak legyenek, hogy csak két egymást követő, szándékos kézi művelettel legyenek kinyithatóak. A kézi rögzítésű horgok és karabinerek csak akkor használhatóak, ha nem kell sokszor fel- és lekapcsolni azokat egy munkanapon.

SEGÉDKÖTELEK

Segédkötél: magból és köpenyből álló, 4-8 mm közötti névleges átmérőjű, statikus erők elviselésére szánt zsinór vagy kötélrészlet, amelynek nem feladata a dinamikus energia elnyelése.

RÖGZÍTŐKÖTELEK

Lehet: szintetikus kötél, drótkötél, heveder vagy lánc.

KÖTÉL- ÉS HEVEDERGYŰRŰK

Varrással vagy más módon gyűrűnek összeerősített heveder, illetve segédkötél-vagy kötélrészlet. A forma és a hossz nincs meghatározva.

Mentőeszközök

Ereszkedőeszközök

Olyan mentőeszköz, amelynek segítségével egy személy korlátozott sebességgel képes ereszkedni egy magasabb pontról egy alacsonyabb pontra saját, vagy egy másik személy közreműködésével.

Használatra vonatkozó legfontosabb általános tudnivalók:

Ezek az eszközök az egyéni védőeszközök között is kiemelt jelentőségűek közvetlen életvédelmi funkciójuk miatt. Elengedhetetlen ezért, hogy ezeknek az eszközöknek a használata csak akkor történjen meg, ha

- minden eszköztől és kötéltől „Nyilvántartási és ellenőrzési naplót” vezetnek
- a szükséges időszakos vizsgálatokat elvégezték és bizonylatolták
- a szükséges személyi feltételek adottak mind felkészültség, mind egészségi szempontból
- az időszakos gyakorlások megtörténtek
- a használatbavételt megelőző szemrevételezéses vizsgálat megtörtént
- a körülmények minden tekintetben adottak (időjárás, munkavezetés)

Az alpin technikát végző munkavállaló részére legalább a következő egyéni védőeszközöket kell biztosítani:

- 2 db kötélt (1 ereszkedő, egy biztosító)
- 1 db teljes testhevederzet
- 1 db önzáró ereszkedő eszköz
- 1 db lezuhanásgátló
- 2 db rögzítő kötélt (Y alakú rögzítő kötélt esetén elég 1 db)
- 4 db karabiner
- 1 db sisak
- pár védőkesztyű

OKTATÁSI TEMATIKA

Munkába álláskor tartandó munkavédelmi oktatáshoz

Gyakorlati oktatás

Munkakezdés

- Megjelenés alkalmas munkaruházatban
- A munkahely veszélytelen megközelítésének útvonala

Előkészítés

- A szerszámok, eszközök, anyagok tárolásának rendje
- A gépek, berendezések munkakezdet előtti biztonsági ellenőrzése
- Jelző- és biztonsági berendezések ellenőrzése
- Felméri a munkavégzés helyszínét, jellegét, kockázatelemzést végez, mindezek alapján munkatervet készít
- Beszerzi a munkavégzéshez szükséges hatósági engedélyeket, biztosítja és a helyszínre szállítja a szükséges anyagokat, munkaeszközöket
- Az előírt egyéni védőeszközök használatba vétele
- Gondoskodik a munkaterület alatti rész biztosításáról
- Naponta vizuálisan és tapintással végigvizsgálja a felszerelést
- Kijelöli az egymástól független bekötési pontokat

- Az előkészített pontokon (standokon) a szakember beköti a köteleket, majd leereszkedik vagy felmászik (kötélen) a munkaterületre és rögzíti magát
- Ellenőrzése annak, hogy a munkafolyamat megindítása nem veszélyeztet-e valakit
- A munkavégzéshez legalább két fő kell! (eszközök és anyagok utánpótlása, esetleges mentés során segítségnyújtás)

A munkavégzés

- A használt gépek, berendezések kezelőelemeinek, vezérlőszerveinek funkciói és használatuk módja
- Az anyagok, szerszámok mozgatása (vízszintes-függőleges, kézi-gépi)
- A kéziszerszámok működtetése, biztonságos használata
- Alpin eszközök ismerete és biztonságos használata
- Munkaterület megközelítése (ereszkedés, mászás, mászás önbiztosítással)

Ipari alpintechnikai tevékenység csak teljes testhevederzetben végezhető

- Kötélen való biztonságos közlekedés (felmászás, ereszkedés, csomókon való átszerelés)
- Egyik kötélről való biztonságos átszerelés másik kötéltre magasban
- Standok kiépítése
- Kötél beszerelése, csomók ismerete
- Nem kötélen való mászáskor ön- és társbiztosítás
- Nem hordágyban lehozható sérült le- illetve feljuttatása kötélen
- Vertikális kötélről való társmentés
- Speciális eszközök mozgatása kötélen
- Húzórendszerek kiépítése
- Teendők zavar, fennakadás esetén

A munka befejezése

- A gépek, berendezések biztonságos leállítása, üzemen kívül helyezése
- Az energiabetáplálás megszüntetése
- Szerszámok, fel nem használt anyagok biztonságos visszajuttatása, elzárása, elszállítása
- A munkahely elhagyása

Teendők rendkívüli esemény esetén

- A dolgozó beavatkozási köre, illetékessége
- Jelentési kötelezettség